

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΑΣ
(Προσφυγή αριθ. 24189/11)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ
19 Δεκεμβρίου 2019

Η απόφαση αυτή είναι τελεσίδικη. Μπορεί να γίνουν μικροαλλαγές ως προς την μορφή.

Μεταφραστική Υπηρεσία Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα
SERVICE DES TRADUCTIONS DU MINISTÈRE DES AFFAIRES
ÉTRANGÈRES DE LA RÉPUBLIQUE HELLENIQUE, ATHÈNES
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS,
TRANSLATION SERVICE, ATHENS

Στην υπόθεση Γεωργακόπουλος και λοιποί κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε επιτροπή, η σύνθεση της οποίας έχει ως εξής:

Armen Harutyunyan, *πρόεδρος,*

Pere Pastor Vilanova,

Pauliine Koskelo, *δικαστές,*

και Renata Degener, *αναπληρώτρια γραμματέας τμήματος,*

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 26 Νοεμβρίου 2019,

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία ελήφθη την πιο πάνω ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 24189/11) κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας η οποία κατατέθηκε δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση») από επτά υπηκόους του Κράτους αυτού («οι προσφεύγοντες»).

2. Οι προσφεύγοντες εκπροσωπήθηκαν από τον κ. Χ. Παπασωτηρίου, δικηγόρο του συλλόγου της Αθήνας. Η ελληνική κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από την εντεταλμένη του αντιπροσώπου της, κυρία Γ. Παπαδάκη, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Οι προσφεύγοντες επικαλούνταν μία παραβίαση των άρθρων 6 § 1 και 13 της Σύμβασης και του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 1 της Σύμβασης.

4. Στις 31 Μαΐου 2017 η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση.

Μεταφραστική Υπηρεσία Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα
SERVICE DES TRADUCTIONS DU MINISTERE DES AFFAIRES
ETRANGERES DE LA REPUBLIQUE HELLENIQUE, ATHENES
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS,
TRANSLATION SERVICE, ATHENS

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

5. Ο κατάλογος των προσφευγόντων αναγράφεται στο παράρτημα.

6. Οι προσφεύγοντες είναι συγκύριοι ενός οικοπέδου κείμενου στα Άνω Λιόσια (Αττική), ένα τμήμα του οποίου, επιφανείας 110,40 m², απαλλοτριώθηκε κατ'εφαρμογήν ενός σχεδίου πόλεως.

7. Στις 25 Ιουνίου 2007, αυτοί προσέφυγαν ενώπιον του μονομελούς πρωτοδικείου Αθηνών («το μονομελές πρωτοδικείο») με μία αίτηση κατά του Δήμου Άνω Λιοσίων ζητώντας, αφ'ενός, τον καθορισμό της προσωρινής τιμής μονάδας της αποζημίωσης της απαλλοτρίωσης και, αφ'ετέρου, να τους αναγνωριστεί η ιδιότητα των δικαιούχων της τελευταίας.

8. Στις 11 Δεκεμβρίου 2009, το μονομελές πρωτοδικείο αναγνώρισε στους προσφεύγοντες την ιδιότητα των δικαιούχων αποζημίωσης απαλλοτρίωσης, της οποίας καθόρισε την προσωρινή τιμή μονάδας σε 150 ευρώ (EUR) ανά τετραγωνικό μέτρο (απόφαση αριθ. 949/2009).

9. Στις 12 Ιουλίου 2010, οι προσφεύγοντες κατέθεσαν στον Δήμο Άνω Λιοσίων μία αίτηση με την οποία ζητούσαν την καταβολή της αποζημίωσης της απαλλοτρίωσης και του διαβίβασαν την απόφαση η οποία είχε εκδοθεί από το μονομελές πρωτοδικείο.

10. Στις 22 Οκτωβρίου 2010, αυτοί κοινοποίησαν στον Δήμο με δικαστικό επιμελητή την απόφαση αριθ. 949/2009 και τον κάλεσαν να καταβάλει την οφειλόμενη αποζημίωση.

11. Στις 3 Φεβρουαρίου 2011, προσέφυγαν ενώπιον της τριμελούς επιτροπής του Αρείου Πάγου, η οποία είναι επιφορτισμένη με τον έλεγχο της καλής εκτέλεσης των αποφάσεων των πολιτικών δικαστηρίων από την διοίκηση («η επιτροπή»), με μία αίτηση που ζητούσε να εξαναγκασθεί ο Δήμος Άνω Λιοσίων να συμμορφωθεί προς την απόφαση αριθ. 949/2009.

12. Στις 8 Μαρτίου 2011, η επιτροπή απέρριψε την αίτηση των προσφευγόντων για τον λόγο ότι η απόφαση αυτή δεν ήταν καταψηφιστική, αλλά είχε αναγνωριστικό χαρακτήρα, και συνιστούσε μία προϋπόθεση για την εκ μέρους των προσφευγόντων κατάθεση μιας αγωγής για την καταψήφιση των αξιώσεών τους.

13. Στις 22 Νοεμβρίου 2013, οι προσφεύγοντες κατέθεσαν ενώπιον του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων μία αίτηση καταβολής της αποζημίωσης που τους οφείλονταν. Προσκόμισαν την απόφαση αριθ. 949/2009, καθώς και πιστοποιητικά της φορολογικής υπηρεσίας που βεβαίωναν ότι δεν είχαν οφειλές έναντι της τελευταίας.

14. Όσον αφορά το αίτημα δίκαιης αποζημίωσης που διατυπώθηκε από τους προσφεύγοντες, η Κυβέρνηση ενημέρωσε το Δικαστήριο στις από 20 Φεβρουαρίου 2018 παρατηρήσεις της ότι ο Δήμος Φυλής, ο οποίος προέκυψε από την συνένωση των Δήμων Άνω Λιοσίων, Φυλής και Ζεφυρίου, η οποία πραγματοποιήθηκε μέσα στο πλαίσιο της αναθεώρησης της τοπικής αυτοδιοίκησης του Ιουνίου 2010, είχε προβεί στις καταβολές που ακολουθούν.

15. Στις 8 Φεβρουαρίου 2018, ο Δήμος είχε εξοφλήσει την προσφεύγουσα Γλυκερία Νικολοπούλου Γεωργακοπούλου, μέσω εντάλματος πληρωμής, ένα ποσό 3.885,90 EUR. Σύμφωνα με τα στοιχεία

που προσκομίστηκαν από την Κυβέρνηση, το ποσό αυτό περιελάμβανε το κεφάλαιο της αποζημίωσης, ήτοι 2.612,55 EUR, και τους τόκους υπερημερίας (από τους οποίους παρακρατήθηκε ο φόρος προς 15%), ήτοι 1.273,35 EUR.

16. Στις 9 Φεβρουαρίου 2018, είχε καταβάλει στον προσφεύγοντα Νικόλαο Γεωργακόπουλο, μέσω εντάλματος πληρωμής, ένα ποσό 5.086,36 EUR. Σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκομίστηκαν από την Κυβέρνηση στις 31 Ιανουαρίου 2019, το ποσό αυτό περιελάμβανε το κεφάλαιο της αποζημίωσης, ήτοι 2.612,55 EUR, τους τόκους υπερημερίας (από τους οποίους παρακρατήθηκε ο φόρος προς 15%), ήτοι 1.273,35 EUR, την αμοιβή του δικηγόρου, ήτοι 496,80 EUR, τους σχετικούς τόκους υπερημερίας, ήτοι 241,49 EUR, και τα έξοδα της δίκης, ήτοι 311 EUR.

17. Στις 14 Φεβρουαρίου 2018, είχε καταβάλει στην προσφεύγουσα Βασιλική Γεωργακοπούλου, μέσω εντάλματος πληρωμής, ένα ποσό 3.885,90 EUR. Σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκομίστηκαν από την Κυβέρνηση στις 31 Ιανουαρίου 2019, το ποσό αυτό περιελάμβανε το κεφάλαιο της αποζημίωσης, ήτοι 2.612,55 EUR, και τους τόκους υπερημερίας (από τους οποίους παρακρατήθηκε ο φόρος προς 15%), ήτοι 1.273,35 EUR.

18. Στις 15 Φεβρουαρίου 2018, είχε καταβάλει στην προσφεύγοντα Ιωάννη Γεωργακόπουλο, μέσω εντάλματος πληρωμής, ένα ποσό 1.316,34 EUR. Σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκομίστηκαν από την Κυβέρνηση στις 31 Ιανουαρίου 2019, το ποσό αυτό περιελάμβανε το κεφάλαιο της αποζημίωσης, ήτοι 2.612,55 EUR, και τους τόκους υπερημερίας (από τους οποίους παρακρατήθηκε ο φόρος προς 15%), ήτοι 1.273,35 EUR.

19. Στις 13 Ιουλίου 2018, η Κυβέρνηση ενημέρωσε το Δικαστήριο ότι στις 22 Φεβρουαρίου 2018 είχε καταβληθεί ένα ποσό 3.885,90 EUR, μέσω εντάλματος πληρωμής, σε έκαστο από τους προσφεύγοντες Παναγιώτη Γεωργακόπουλο, Γεώργιο Γεωργακόπουλο και Αργυρώ Γεωργακοπούλου. Σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκομίστηκαν από την Κυβέρνηση στις 31 Ιανουαρίου 2019, το ποσό αυτό περιελάμβανε το κεφάλαιο της αποζημίωσης, ήτοι 2.612,55 EUR, και τους τόκους υπερημερίας (από τους οποίους παρακρατήθηκε ο φόρος προς 15%), ήτοι 1.273,35 EUR.

20. Με την από 21 Φεβρουαρίου 2019 επιστολή τους, οι προσφεύγοντες ενημέρωσαν το Δικαστήριο ότι είχαν εισπράξει την αποζημίωση της απαλλοτρίωσης της οποίας είχαν αναγνωριστεί δικαιούχοι.

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

21. Οι διατάξεις του εθνικού δικαίου που έχουν εν προκειμένω εφαρμογή περιγράφονται στις αποφάσεις *Βεντούρης και λοιποί κατά Ελλάδας* (αριθ. 33252/08, §§ 29, 33-35, 31 Ιανουαρίου 2012), και *Βασιλειάδης κατά Ελλάδας* (αριθ. 32884/09, §§ 25-26, 6 Απριλίου 2017).

22. Ο νόμος αριθ. 2882/2001 περί του κώδικα απαλλοτρίωσης ακινήτων προβλέπει στο άρθρο του 26 τα ακόλουθα:

«Δικαστική αναγνώριση δικαιούχων

1. Η αναγνώριση των δικαιούχων της αποζημίωσης γίνεται με δικαστική απόφαση, κατά την ειδική διαδικασία που ορίζεται με τις διατάξεις του παρόντος [νόμου].

(...)»

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

Ι. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1
ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕ
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

23. Οι προσφεύγοντες μέμφονται την διοίκηση διότι δεν συμμορφώθηκε εντός λογικής προθεσμίας προς την απόφαση αριθ. 949/2009 του πρωτοδικείου Αθηνών. Βλέπουν σε αυτό μία παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής ως προς το κρίσιμο εν προκειμένω τμήμα του:

Άρθρο 6

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικαίως (...) υπό (...) δικαστηρίου (...) το οποίον θα αποφασίση είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

A. Επί του παραδεκτού

1. Επί της εφαρμογής του άρθρου 6 της Σύμβασης

24. Η Κυβέρνηση εκθέτει ότι, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, η διαδικασία αναγνώρισης της ιδιότητας του δικαιούχου μιας αποζημίωσης απαλλοτρίωσης έχει ως αντικείμενο την λήψη μιας απλής αναγνωριστικής απόφασης προς τούτο και όχι την καταψήφιση του ποσού της αποζημίωσης. Αναφέρει ότι η απόφαση η οποία αναγνωρίζει σε ένα πρόσωπο την ιδιότητα του δικαιούχου μιας αποζημίωσης δεν συνιστά έναν τίτλο που του επιτρέπει να επιτύχει την εκτέλεση της καταβολής της αποζημίωσης («δεν παρέχει

στάδιο εκτέλεσης για είσπραξη αποζημίωσης), και ότι, κατά συνέπεια, το άρθρο 6 της Σύμβασης δεν έχει εφαρμογή.

25. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η υποχρέωση της διοίκησης να συμμορφωθεί προς τις δικαστικές αποφάσεις απορρέει από το άρθρο 95 § 5 του Συντάγματος, το οποίο φέρεται να μην κάνει διάκριση μεταξύ αναγνωριστικών και καταψηφιστικών αποφάσεων (“judgments for performance”). Επίσης, θεωρούν ότι η υποχρέωση της διοίκησης να συμμορφωθεί προς μία δικαστική απόφαση δεν εξαρτάται από τον εκτελεστό ή μη εκτελεστό χαρακτήρα της τελευταίας, αλλά απορρέει απευθείας από το άρθρο 95 § 5 του Συντάγματος και το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης. Εκτιμούν ότι ο τελεσίδικος χαρακτήρας της δικαστικής απόφασης είναι η μόνη προϋπόθεση η οποία απαιτείται ώστε η διοίκηση να έχει την υποχρέωση να συμμορφωθεί προς αυτή. Προς τούτο, αυτοί προσθέτουν ότι η απόφαση αριθ. 949/2009 κατέστη αμετάκλητη. Αναφέρονται επίσης στο άρθρο 8 § 2 του νόμου 2882/2001, το οποίο φέρεται να προβλέπει ότι, μετά την διαβίβαση της τελεσίδικης απόφασης με την οποία αναγνωρίστηκε ο δικαιούχος της αποζημίωσης, το Γραφείο Παρακαταθηκών και Δανείων, οφείλει να καταβάλει στον δικαιούχο το ποσό που έχει κατατεθεί σε αυτό.

26. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, προκειμένου να έχει εφαρμογή το άρθρο 6 § 1 υπό το «αστικό» σκέλος του, πρέπει να υπάρχει «αμφισβήτηση» ενός «δικαιώματος» το οποίο μπορεί κανείς να επικαλεστεί, τουλάχιστον κατά τρόπο υπερασπίσιμο, ως αναγνωρισμένο από το εθνικό δίκαιο, και τούτο είτε αυτό προστατεύεται από την Σύμβαση είτε όχι. Πρέπει να πρόκειται για μία πραγματική και σοβαρή αμφισβήτηση,

η οποία μπορεί να αφορά τόσο την ίδια την ύπαρξη ενός δικαιώματος όσο και την έκταση ή τον τρόπο άσκησής του. Τέλος, η έκβαση της διαδικασίας πρέπει να είναι άμεσα αποφασιστική για το εν λόγω δικαίωμα, ενώ η χαλαρή σχέση ή οι μακρινές επιπτώσεις δεν επαρκούν για να τύχει εφαρμογής το άρθρο 6 § 1 (βλέπε, μεταξύ άλλων προηγούμενων, *Bochan κατά Ουκρανίας*, (αριθ. 2) [GC], αριθ. 22251/08, § 42, 5 Φεβρουαρίου 2015, και *Baka κατά Ουγγαρίας* [GC], αριθ. 20261/12, § 100, 23 Ιουνίου 2016).

27. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι προσφεύγοντες είχαν ασκήσει ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων μία αίτηση ζητώντας, αφ' ενός, να τους αναγνωριστεί η ιδιότητα των δικαιούχων της αποζημίωσης κατόπιν της απαλλοτρίωσης της οποίας η ιδιοκτησία τους είχε αποτελέσει το αντικείμενο, και, αφ' ετέρου, να καθοριστεί το προσωρινό ύψος της αποζημίωσης αυτής. Η αίτηση των προσφευγόντων στηριζόταν στο άρθρο 17 του Συντάγματος, το οποίο προέβλεπε ότι κανείς δεν μπορεί να στερηθεί της ιδιοκτησίας του παρά μόνον έναντι, μεταξύ άλλων, προηγούμενης πλήρους αποζημίωσης, καθώς και στις διατάξεις του νόμου 2882/2001 περί του κώδικα απαλλοτριώσεων ακινήτων. Η αμφισβήτηση αφορούσε την ίδια την ύπαρξη ενός δικαιώματος που θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε, κατά τρόπο υπερασπίσιμο, αναγνωρισμένο από την εθνική νομοθεσία (*Chaudet κατά Γαλλίας*, αριθ. 49037/06, § 30, 29 Οκτωβρίου 2009). Εξάλλου, η αμφισβήτηση ήταν πραγματική και σοβαρή, δεδομένου ότι, μετά την επίδικη διαδικασία, οι προσφεύγοντες αναγνωρίστηκαν ως δικαιούχοι της προσωρινής αποζημίωσης της απαλλοτρίωσης. Αφ' ής στιγμής το επικαλούμενο δικαίωμα ήταν αστικής φύσεως και η έκβαση της διαφοράς ήταν άμεσα καθοριστική για το δικαίωμα των ενδιαφερομένων να

αποζημιωθούν για την απαλλοτρίωση του ακινήτου τους, το Δικαστήριο θεωρεί ότι το άρθρο 6 § 1 έχει εν προκειμένω εφαρμογή.

28. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει εξάλλου, αφ' ενός, ότι το δικαίωμα για ένα δικαστήριο θα ήταν αναποτελεσματικό αν η εθνική έννομη τάξη ενός συμβαλλομένου Κράτους επέτρεπε σε μία τελεσίδικη και υποχρεωτική δικαστική απόφαση να παραμείνει ανενεργή σε βάρος ενός διαδίκου, και, αφ' ετέρου, ότι η εκτέλεση μιας δικαστικής απόφασης οποιουδήποτε δικαστηρίου πρέπει να θεωρείται ως αναπόσπαστο τμήμα της «δίκης» με την έννοια του άρθρου 6 (*Immobiliare Saffi κατά Ιταλίας*, αριθ. 22774/93, § 63, 28 Ιουλίου 1999, και *Hornsby κατά Ελλάδας*, αριθ. 19357/91, § 40, 19 Μαρτίου 1997).

29. Η διαδικασία εκτέλεσης της απόφασης αριθ. 949/2009 η οποία εκδόθηκε από το μονομελές πρωτοδικείο αποτελούσε επομένως τμήμα της διαφοράς μεταξύ των προσφευγόντων και της διοίκησης. Συμπερασματικά, το άρθρο 6 § 1 έχει εφαρμογή εν προκειμένω και η σχετική ένσταση της Κυβέρνησης πρέπει συνεπώς να απορριφθεί.

2. Επί της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων

30. Εξηγώντας ότι οι προσφεύγοντες δεν κατέθεσαν ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων μία αγωγή αποζημίωσης στην βάση του άρθρου 105 του εισαγωγικού νόμου του αστικού κώδικα, η Κυβέρνηση προβάλλει την μη εξάντληση των εθνικών ενδίκων μέσων. Παραπέμποντας σε ορισμένες αποφάσεις των εθνικών δικαστηρίων, θεωρεί ότι οι προσφεύγοντες θα μπορούσαν να προσφύγουν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων για να υποστηρίξουν ότι ο νομοθέτης θα μπορούσε να

προβλέπει, αφ' ενός, στον νόμο 2882/2001, ότι οι δικαστικές αποφάσεις αναγνώρισης της ιδιότητας του δικαιούχου μιας αποζημίωσης απαλλοτρίωσης θα ενείχαν αυτομάτως υποχρέωση καταβολής της αποζημίωσης αυτής και, αφ' ετέρου, στον νόμο 3068/2002, ότι η διοίκηση θα είχε την υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις εν λόγω δικαστικές αποφάσεις. Προσθέτει ότι, μέσα στο πλαίσιο της προσφυγής τους ενώπιον της τριμελούς επιτροπής, οι προσφεύγοντες δεν παραπονέθηκαν τις ελλείψεις του υφισταμένου νομοθετικού πλαισίου. Δέχεται ότι σε κάθε περίπτωση η προσφυγή η οποία προβλέπεται από τον νόμο 3068/2002 δεν ήταν ένα αποτελεσματικό ένδικο μέσο προς χρήση εν προκειμένω.

31. Οι προσφεύγοντες απαντούν ότι δεν ήταν υποχρεωμένοι να προσφύγουν εκ νέου ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και ότι η ένσταση της Κυβέρνησης πρέπει να απορριφθεί. Εκθέτουν ότι η υποχρέωση για την κυβέρνηση να συμμορφωθεί προς την αμετάκλητη απόφαση αριθ. 949/2009 του μονομελούς πρωτοδικείου απέρρεε τόσο από το Σύνταγμα και την εθνική νομοθεσία όσο και από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης.

32. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο κανόνας της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων, ο οποίος διατυπώνεται από το άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης, στηρίζεται στην υπόθεση, η οποία ενσωματώνεται στο άρθρο 13, με το οποίο αυτός έχει στενή συνάφεια, ότι η εθνική έννομη τάξη προσφέρει ένα ένδικο μέσο, τόσο στην πράξη όσο και στην θεωρία, όσον αφορά την επικαλούμενη παραβίαση (*Kudla κατά Πολωνίας* [GC], αριθ. 30210/96, § 152, CEDH 2000-XI; και *Hassan και Tcaouch κατά Βουλγαρίας* [GC], αριθ. 30985/96, §§ 96-97, CEDH 2000-XI). Εξάλλου, σημειώνει ότι το άρθρο 35 § 1 επιβάλλει την εξάντληση μόνον των ενδίκων μέσων τα

οποία είναι ταυτόχρονα σχετικά με τις επίδικες παραβιάσεις, διαθέσιμα και επαρκή. Αυτά τα ένδικα μέσα πρέπει να υφίστανται σε επαρκή βαθμό βεβαιότητας όχι μόνον στην θεωρία αλλά και στην πράξη, διαφορετικά αυτά στερούνται της επιθυμητής αποτελεσματικότητας και προσβασιμότητας. Η Κυβέρνηση η οποία επικαλείται την μη εξάντληση έχει την ευθύνη να πείσει το Δικαστήριο ότι ένα ένδικο μέσο ήταν πραγματικό και διαθέσιμο τόσο στην θεωρία όσο και στην πράξη την εποχή των συμβάντων, ήτοι ήταν προσιτό και ικανό να προσφέρει στον προσφεύγοντα την επανόρθωση των αιτιάσεών του και παρουσίαζε λογικές προοπτικές επιτυχίας (*D.H. και λοιποί κατά Δημοκρατίας της Τσεχίας* [GC], αριθ. 57325/00, § 115, CEDH 2007-IV, και *Vučković και λοιποί κατά Σερβίας* [GC], αριθ. 17153/11 και επόμενα, 25 Μαρτίου 2014). Προς τούτο, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο προσφεύγων πρέπει να έχει κάνει κανονική χρήση των πιθανώς αποτελεσματικών και επαρκών ενδίκων μέσων. Εφόσον έχει γίνει χρήση ενός ενδίκου μέσου, η χρήση ενός άλλου ενδίκου μέσου ο σκοπός του οποίου είναι στην ουσία ο ίδιος δεν απαιτείται (*Moreira Barbosa κατά Πορτογαλίας* (déc.), αριθ. 65681/01, 29 Απριλίου 2004).

33. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει κατ'αρχήν ότι το άρθρο 105 του εισαγωγικού νόμου του αστικού κώδικα επιτρέπει μόνον στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο να επιτύχει επανόρθωση εξαιτίας μιας πράξης ή μιας παράλειψης των δημοσίων αρχών που έλαβε χώρα μέσα στο πλαίσιο της άσκησης της δημόσιας εξουσίας (*Βαλλιανάτος και λοιποί κατά Ελλάδας* [GC], αριθ. 29381/09 και 32684/09, § 54, 7 Νοεμβρίου 2013). Η μόνη παροχή ενός ποσού ως επανόρθωση δεν φαίνεται συνεπώς ικανή να θεραπεύσει την αιτίαση των προσφευγόντων η οποία έλκεται από το

γεγονός ότι η διοίκηση φέρεται να μην συμμορφώθηκε εγκαίρως προς την απόφαση αριθ. 949/2009.

34. Λαμβάνοντας υπόψη όσα αναφέρονται πιο πάνω, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η αποζημιωτική αγωγή, η οποία στηρίζεται στο άρθρο 105 του εισαγωγικού νόμου του αστικού κώδικα, δεν μπορεί, δεδομένης της φύσης της, να θεωρηθεί ως ένα ένδικο μέσο που οι προσφεύγοντες θα όφειλαν να ασκήσουν για τους σκοπούς του κανόνα εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων ο οποίος καθιερώνεται από το άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο απορρίπτει την ένσταση που προβλήθηκε από την Κυβέρνηση προς τούτο.

35. Εξάλλου, διαπιστώνοντας ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης και ότι δεν προσκρούει εξάλλου σε κάποιον άλλο λόγο απαραδέκτου, το Δικαστήριο την κηρύσσει παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

1. Τα επιχειρήματα των διαδίκων

36. Οι προσφεύγοντες εκθέτουν ότι, αφού προσέφυγαν ενώπιον του δήμου των Άνω Λιοσίων και του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων με αιτήσεις που έτειναν την καταβολή της αποζημίωσης της απαλλοτρίωσης η οποία τους είχε επιδικασθεί από την απόφαση αριθ. 949/2009 του μονομελούς πρωτοδικείου, αυτοί δεν εισέπραξαν την εν λόγω αποζημίωση εντός λογικής προθεσμίας.

37. Η Κυβέρνηση εκθέτει κατ'αρχήν ότι ο Δήμος Φυλής προήλθε από την συνένωση των Δήμων Άνω Λιοσίων, Φυλής και Ζεφυρίου, η οποία

πραγματοποιήθηκε μέσα στο πλαίσιο της αναθεώρησης της τοπικής αυτοδιοίκησης του Ιουνίου 2010. Εξηγεί ότι αυτή η διοικητική αλλαγή είχε ως συνέπεια την αποδιοργάνωση των υπηρεσιών και, μέχρι το τέλος του έτους 2012 τουλάχιστον, την επέκταση των προθεσμιών του χειρισμού όλων των υποθέσεων, όπως αυτή των προσφευγόντων, που εκκρεμούσαν ενώπιον των δήμων αυτών.

38. Παραπέμποντας σε αποφάσεις που έχουν εκδοθεί ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, η Κυβέρνηση εκθέτει ότι η καταβολή της αποζημίωσης της απαλλοτρίωσης υπαγόταν στην διαδικαστική προϋπόθεση της άσκησης μιας καταψηφιστικής αγωγής ή της έκδοσης μιας διαταγής πληρωμής. Προσθέτει ότι, αντίθετα με μία κατάσχεση ή με έναν πλειστηριασμό, η προϋπόθεση αυτή δεν εξαρτάτο στην διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης (της απόφασης για τον καθορισμό της αποζημίωσης της απαλλοτρίωσης και την αναγνώριση στα ενδιαφερόμενα πρόσωπα της ιδιότητας του δικαιούχου), αλλά προηγείτο αυτής και ήταν ανεξάρτητη από αυτήν. Δεν συνιστούσε ένα δυσανάλογο βάρος για τους δικαιούχους της αποζημίωσης της απαλλοτρίωσης και είναι επομένως συμβατή με το άρθρο 6 της Σύμβασης.

2. Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

39. Το Δικαστήριο παραπέμπει στις γενικές αρχές όπως αυτές έχουν διατυπωθεί ιδίως στις αποφάσεις *Buyan* και *λοιποί κατά Ελλάδα*, αριθ. 28644/08, § 33, 3 Ιουλίου 2012, και *Βασιλειάδου κατά Ελλάδα*, αριθ. 32884/09, § 33, 6 Απριλίου 2017.

40. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι, με την απόφαση αριθ. 949/2009 της 11 Δεκεμβρίου 2009, το μονομελές πρωτοδικείο αναγνώρισε στους προσφεύγοντες την ιδιότητα των δικαιούχων μιας αποζημίωσης της απαλλοτρίωσης και καθόρισε το προσωρινό ύψος της εν λόγω αποζημίωσης. Οι προσφεύγοντες ανέλαβαν πολλές πρωτοβουλίες προκειμένου να επιτύχουν την καταβολή των ποσών που τους είχαν επιδικαστεί: στις 12 Ιουλίου 2010, αυτοί κατέθεσαν ενώπιον του αρμοδίου δήμου μία αίτηση καταβολής της αποζημίωσης διαβιβάζοντάς του ένα αντίγραφο της απόφασης αριθ. 949/2009, στις 22 Οκτωβρίου 2010, επέδωσαν σε αυτόν την απόφαση αυτή με πράξη του δικαστικού επιμελητή, στις 3 Φεβρουαρίου προσέφυγαν ενώπιον της τριμελούς Επιτροπής του Αρείου Πάγου και στις 22 Νοεμβρίου 2013, προσέφυγαν ενώπιον του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων. Εν τούτοις, τα αντίστοιχα ποσά τους καταβλήθηκαν μόλις τις ακόλουθες ημερομηνίες: στις 8 Φεβρουαρίου 2018 στην περίπτωση της προσφεύγουσας Γλυκερίας Νικολοπούλου Γεωργακοπούλου, στις 9 Φεβρουαρίου 2018 στην περίπτωση του προσφεύγοντος Νικολάου Γεωργακοπούλου, στις 14 Φεβρουαρίου 2018 στην περίπτωση της προσφεύγουσας Βασιλικής Γεωργακοπούλου, στις 15 Φεβρουαρίου 2018 στην περίπτωση του προσφεύγοντος Ιωάννη Γεωργακοπούλου και στις 22 Φεβρουαρίου 2018 στην περίπτωση των προσφευγόντων Παναγιώτη Γεωργακόπουλου, Γεωργίου Γεωργακόπουλου και Αργυρώς Γεωργακοπούλου. Έπεται ότι ο αρμόδιος δήμος συμμορφώθηκε προς την απόφαση του μονομελούς πρωτοδικείου περισσότερο από επτά έτη μετά την εκ μέρους των προσφευγόντων

κατάθεση της πρώτης αίτησής τους για την καταβολή της αποζημίωσης της απαλλοτρίωσης η οποία τους είχε επιδικαστεί.

41. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο εκτιμά ότι το χρονικό διάστημα των άνω των δεκαεπτά ετών στην διάρκεια του οποίου η απόφαση του πρωτοδικείου παρέμεινε ανεκτέλεστη δεν είναι λογικό και ότι η Κυβέρνηση δεν επικαλέστηκε κάποιο βάσιμο λόγο ικανό να δικαιολογήσει την καθυστέρηση αυτή. Θεωρεί ότι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι η διοικητική μεταρρύθμιση μπορεί να εξηγήσει κάποια καθυστέρηση στον χειρισμό της υπόθεσης των προσφευγόντων, οι τελευταίοι δεν έπρεπε να βρεθούν στην αδυναμία να επιτύχουν την καταβολή της αποζημίωσής τους για την απαλλοτρίωση επί ένα τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα.

42. Εξάλλου, πρέπει να επισημανθεί ότι η αναγνώριση στους προσφεύγοντες εκ μέρους του μονομελούς πρωτοδικείου της ιδιότητας του δικαιούχου της αποζημίωσης της απαλλοτρίωσης δεν συνοδευόταν από οποιαδήποτε προϋπόθεση. Προς τούτο, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί ότι η διοίκηση είχε την υποχρέωση να καταβάλει στους προσφεύγοντες την αποζημίωση της απαλλοτρίωσης η οποία τους είχε επιδικαστεί, αλλά ότι θεωρεί ότι οι προσφεύγοντες όφειλαν να προβούν σε ενέργειες προκειμένου να επιτύχουν την καταβολή της. Υπενθυμίζει ότι έχει ήδη κρίνει ότι αρκεί για έναν ιδιώτη που έχει αποκτήσει μία απαίτηση κατά του Δημοσίου μετά από μία δικαστική διαδικασία να επιδώσει την απόφαση σύμφωνα με τον προβλεπόμενο τύπο στην αρμόδια κρατική αρχή ή να προβεί σε ορισμένες διαδικαστικές ενέργειες τυπικής φύσεως. Σε κάθε περίπτωση, ακόμη και αν υποτεθεί ότι οι προσφεύγοντες είχαν ελπίσει ότι θα επιτύγχαναν την καταβολή των ποσών

που τους οφείλονταν ακολουθώντας τις διαδικασίες τις οποίες επικαλείται η Κυβέρνηση, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει, ότι εφόσον λάβει χώρα με καθυστέρηση, η οριστική εξόφληση των ποσών που οφείλονται στους προσφεύγοντες είναι ανίκανη να θεραπεύσει μία μακροχρόνια παράλειψη εκ μέρους των εθνικών αρχών να συμμορφωθούν προς μία δικαστική απόφαση (*Καραχάλιος κατά Ελλάδας* (déc), αριθ. 62503/00, § 23, 26 Σεπτεμβρίου 2002). Όσον αφορά την παρούσα υπόθεση, παρατηρεί ότι, αν και τα ποσά των αποζημιώσεων που καταβλήθηκαν στους προσφεύγοντες ήταν προσαυξημένα κατά τους τόκους υπερημερίας, στους προσφεύγοντες δεν καταβλήθηκε κανένα ποσό για την ηθική βλάβη εξαιτίας του παράλογα μεγάλου χρονικού διαστήματος εκτέλεσης της απόφασης αριθ. 949/2009.

43. Τα στοιχεία αυτά αρκούν για το Δικαστήριο ώστε να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι εθνικές αρχές δεν συμμορφώθηκαν εντός λογικής προθεσμίας προς την απόφαση αριθ. 949/2009 του πρωτοδικείου Αθηνών, στερώντας με τον τρόπο αυτό την εν λόγω απόφαση από οποιαδήποτε σκοπιμότητα κατά παράβαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Prodan κατά Μολδαβίας*, αριθ. 49806/99, §§ 54-55, CEDH 2004-II, *Chmalko κατά Ουκρανίας*, αριθ. 60750/00, § 46, 20 Ιουλίου 2004, και πιο πάνω αναφερόμενη *Βασιλειάδη*, § 37).

44. Κατά συνέπεια, υπήρξε παραβίαση του άρθρου αυτού.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

45. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται για την απουσία, στο ελληνικό δίκαιο, μιας προσφυγής η οποία θα τους επέτρεπε να εξαναγκάσουν την

διοίκηση να συμμορφωθεί προς την απόφαση αριθ. 949/2009 του πρωτοδικείου Αθηνών. Διακρίνουν σε αυτό μία παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης, το οποίο έχει στα κρίσιμα εν προκειμένω σημεία του ως εξής:

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερίες παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων των.»

A. Επί του παραδεκτού

46. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι προσφεύγοντες δεν έχουν «υπερασπίσιμη αιτίαση» υπό το πρίσμα του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης και ότι δεν μπορούν επομένως να επικαλεστούν το άρθρο 13 της Σύμβασης.

47. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι, λαμβανομένου υπόψη του συμπεράσματός του όσον αφορά το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης (πιο πάνω παράγραφοι 49-50), η αιτίαση η οποία προβάλλεται από τους προσφεύγοντες είναι υπερασπίσιμη για τους σκοπούς του άρθρου 13 της Σύμβασης (*Kudla κατά Πολωνίας* [GC], αριθ. 30210/96, § 157, CEDH 2000-XI).

48. Εξάλλου, διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Σημειώνει επίσης ότι αυτή δεν προσκρούει σε κάποιον άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει συνεπώς να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

Μεταφραστική Υπηρεσία Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα
SERVICE DES TRADUCTIONS DU MINISTERE DES AFFAIRES
ETRANGERES DE LA REPUBLIQUE HELLENIQUE, ATHENES
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS,
TRANSLATION SERVICE, ATHENS

49. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται για την απουσία, στο ελληνικό δίκαιο, μιας προσφυγής η οποία θα τους επέτρεπε να εξαναγκάσουν την διοίκηση να συμμορφωθεί προς την απόφαση αριθ. 949/2009 του μονομελούς πρωτοδικείου. Καταγγέλλουν επίσης την ερμηνεία η οποία έγινε από την αρμόδια επιτροπή του Αρείου Πάγου των κρισίων διατάξεων του νόμου 3068/2002, ιδιαίτερα κατά το ότι εξαίρεσε από το πεδίο εφαρμογής της τις αποφάσεις που εκδίδονται επί αναγνωριστικών αγωγών, όπως εν προκειμένω η πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση. Επικαλούμενοι την απόφαση *Βογιατζής και λοιποί κατά Ελλάδας* (αριθ. 17558/08, 1^η Ιουλίου 2010), υποστηρίζουν ότι ο νόμος αυτός δεν τους παρέχει ένα ένδικο μέσο ικανό να τους επιτρέψει να επιτύχουν την εκτέλεση της απόφασης αριθ. 949/2009.

50. Η Κυβέρνηση επαναλαμβάνει τα επιχειρήματα τα οποία αφορούσαν την ένσταση της μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων και διατυπώθηκαν από αυτήν σχετικά με την αιτίαση που έλκεται από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης (πιο πάνω παράγραφος 31).

51. Εκθέτει εξάλλου ότι εν προκειμένω η πληρωμή της αποζημίωσης μπορούσε να επιτευχθεί με την άσκηση μιας καταψηφιστικής αγωγής ή την έκδοση μιας διαταγής πληρωμής. Υποστηρίζει ότι, εφόσον οι προσφεύγοντες ήταν αντίθετοι προς την απαλλοτρίωση, θα μπορούσαν να ασκήσουν μία προσφυγή ζητώντας την άρση της ή την ακύρωση της άρνησης του δήμου να προβεί στην άρση της. Θεωρεί ότι οι προσφεύγοντες είχαν έτσι, μέσα στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου, πολλές δυνατότητες για να επιτύχουν την καταβολή της αποζημίωσης και των δικαστικών εξόδων που αφορούν την σχετική διαδικασία, την αποκατάσταση οποιασδήποτε

άλλης υλικής ζημίας ή ηθικής βλάβης που αυτοί μπορεί να υπέστησαν ή ακόμη και την ακύρωση ή την άρση της απαλλοτρίωσης. Καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει ως προδήλως αβάσιμη την αιτίαση η οποία έλκεται από το άρθρο 13.

52. Παραπέμποντας στις σκέψεις που διατυπώθηκαν από το ίδιο (πιο πάνω παράγραφοι 34-37), το Δικαστήριο εκτιμά ότι όσον αφορά την καταβολή της αποζημίωσης της απαλλοτρίωσης στους δικαιούχους, η προσφυγή η οποία στηρίζεται στο άρθρο 105 του εισαγωγικού νόμου του αστικού κώδικα δεν μπορεί να λογιστεί ως πραγματική με την έννοια του άρθρου 13 της Σύμβασης (βλέπε, *mutatis mutandis*, *Βαλυράκης κατά Ελλάδας*, αριθ. 27939/08, § 54, 11 Οκτωβρίου 2011, και πιο πάνω αναφερόμενη *Βεντούρης και λοιποί*, § 63). Υπενθυμίζει εξάλλου ότι είχε ήδη την ευκαιρία να αποφανθεί επί μιας αντίστοιχης αιτίας και μέσα στο ίδιο πλαίσιο με εκείνο της παρούσας υπόθεσης στις αποφάσεις *Κανελλόπουλος κατά Ελλάδας* (αριθ. 11325/06, §§ 31-33, 21 Φεβρουαρίου 2008), και *Βογιατζής και λοιποί κατά Ελλάδας* (αριθ. 17588/08, § 37, 1^η Ιουλίου 2010). Το Δικαστήριο είχε καταλήξει στην παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης εξαιτίας της απουσίας μέσα στο εθνικό δίκαιο ενός ενδίκου μέσου το οποίο θα επέτρεπε στους προσφεύγοντες να επιτύχουν την εκτέλεση των τελεσίδικων και υποχρεωτικών αποφάσεων που τους αφορούν. Δεν βλέπει κανένα λόγο να κρίνει διαφορετικά εν προκειμένω και ως εκ τούτου καταλήγει στην παραβίαση του άρθρου 13.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΑΡΙΘ. 1

Μεταφραστική Υπηρεσία Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα
SERVICE DES TRADUCTIONS DU MINISTERE DES AFFAIRES
ETRANGERES DE LA REPUBLIQUE HELLENIQUE, ATHENES
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS,
TRANSLATION SERVICE, ATHENS

53. Οι προσφεύγοντες διακρίνουν επίσης στο χρονικό διάστημα που χρειάστηκαν οι αρμόδιες αρχές προκειμένου να συμμορφωθούν προς την απόφαση αριθ. 949/2009 του πρωτοδικείου Αθηνών μία προσβολή του δικαιώματός τους για σεβασμό της περιουσίας τους. Επικαλούνται ως προς τούτο το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 1, το οποίο ορίζει τα εξής:

«Παν φυσικόν ή νομικόν πρόσωπον δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του. Ουδείς δύναται να στερηθή της ιδιοκτησίας αυτού ειμή δια λόγους δημοσίας ωφελείας και υπό τους προβλεπομένους, υπό του νόμου και των γενικών αρχών του διεθνούς δικαίου όρους.

Αι προαναφερόμεναι διατάξεις δεν θίγουν το δικαίωμα παντός Κράτους όπως θέση εν ισχύ Νόμους ους ήθελε κρίνει αναγκαίους προς ρύθμισιν της χρήσεως αγαθών συμφώνως προς το δημόσιον συμφέρον ή προς εξασφάλισιν της καταβολής φόρων ή άλλων εισφορών ή προστίμων.»

54. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει την πρακτική του σύμφωνα με την οποία, κατά γενικό κανόνα, όταν διαπιστώνει την παραβίαση του άρθρου 6 της Σύμβασης, δεν είναι αναγκαία η επιπλέον εξέταση της αιτίας που έλκεται από το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 1 (βλέπε, *Zanghi κατά Ιταλίας*, 19 Φεβρουαρίου 1991, § 23, série A no. 194-C, και *Beller κατά Πολωνίας*, αριθ. 51837/99, § 74, 1^η Φεβρουαρίου 2005).

55. Υπενθυμίζει ότι, στην απόφαση *Wcislo και Cabaj κατά Πολωνίας* (αριθ. 49725/11 και 79950/13, 8 Νοεμβρίου 2018), όσον αφορά τους προσφεύγοντες της προσφυγής με αριθμό 79950/13, το Δικαστήριο προχώρησε παρά ταύτα στην εξέταση του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου

αριθ. 1 και διαπίστωσε την παραβίασή του. Έκρινε ότι οι ιδιαίτερες συνθήκες της υπόθεσης επέβαλαν την απόκλιση από την πιο πάνω αναφερόμενη πρακτική του. Κατ'αρχήν, το Δικαστήριο έλαβε υπόψη το γεγονός ότι τα εθνικά δικαστήρια είχαν ήδη δεχθεί ότι οι προσφεύγοντες είχαν το δικαίωμα να εισπράξουν μία αποζημίωση, ότι η ουσία του αιτήματός τους δεν είχε ποτέ αμφισβητηθεί και ότι η αντιδικία αφορούσε αποκλειστικά το ακριβές ποσό της αποζημίωσης (βλέπε την πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Wcislo και Cabaj*, §§ 196-199). Κατά δεύτερο λόγο, η εν λόγω αποζημίωση δεν είχε ακόμη καταβληθεί στους προσφεύγοντες κατά την ημερομηνία εξέτασης της απόφασης από το Δικαστήριο.

56. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η παρούσα υπόθεση διακρίνεται από την υπόθεση *Wcislo και Cabaj*, στον βαθμό που η αποζημίωση της απαλλοτρίωσης έχει εν προκειμένω καταβληθεί στους προσφεύγοντες, έστω και καθυστερημένα (βλέπε πιο πάνω παραγράφους 15-20). Ως εκ τούτου, δεν κρίνει αναγκαίο να αποκλίνει από την πρακτική του. Λαμβάνοντας υπόψη την διαπίστωση σχετικά με το άρθρο 6 (πιο πάνω παράγραφοι 43-44), το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν συντρέχει λόγος να εξετάσει κατά πόσον υπήρξε, εν προκειμένω, παραβίαση του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 1.

IV. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

57. Σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των

συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

58. Οι προσφεύγοντες ζητούν από κοινού 35.382,87 EUR για την υλική ζημία, του ποσού αυτού αντιστοιχούντος, κατ'αυτούς, στο ποσό των 16.560 EUR της αποζημίωσης της απαλλοτρίωσης η οποία καθορίστηκε από το πρωτοδικείο προσανυζημένο κατά τους τόκους υπερημερίας με ετήσιο επιτόκιο 10%. Το ποσό αυτό συνιστά κατά την άποψή τους το «συνολικό έσοδο που έπρεπε να εισπράξουν». Επικαλούνται προς τούτο την απόφαση *Πιαλόπουλος και λοιποί κατά Ελλάδα* ((δίκαιη αποζημίωση), αριθ. 37095/97, 27 Ιουνίου 2002). Έκαστος από αυτούς ζητεί επίσης ένα ποσό 15.000 EUR για την ηθική βλάβη την οποία εκτιμούν ότι υπέστησαν.

59. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί τις αξιώσεις αυτές. Εκθέτει ότι εν προκειμένω η διοίκηση αναγνώρισε την υποχρέωσή της να καταβάλει στους προσφεύγοντες τα ποσά που αντιστοιχούν στην αποζημίωση της απαλλοτρίωσης προσανυζημένη κατά τους τόκους υπερημερίας από την ημερομηνία της κοινοποίησης της απόφασης που τους αναγνώρισε ως δικαιούχους της εν λόγω αποζημίωσης. Προσθέτει ότι η διοίκηση προέβη στην επανόρθωση σε είδος της ζημίας την οποία υπέστησαν οι ενδιαφερόμενοι και εκτιμά ότι κανένα ποσό δεν θα έπρεπε να τους επιδικαστεί ως δίκαιη ικανοποίηση. Όσον αφορά το αίτημα για την υλική ζημία, αναφέρει ότι οι προσφεύγοντες υπολόγισαν ένα επιτόκιο 10% αντί για το επιτόκιο 6% το οποίο φέρεται να εφαρμόζεται στα χρέη των δήμων και θεωρεί ως εκ τούτου ότι αυτοί υπολόγισαν εσφαλμένα τους τόκους

υπερημερίας. Προσθέτει ότι οι προσφεύγοντες προέβησαν σε κεφαλαιοποίηση των τόκων, αλλά δεν είχαν συνάψει με τον αρμόδιο δήμο οποιαδήποτε προηγούμενη συμφωνία ως προς αυτό. Όσον αφορά το αίτημα για την ηθική βλάβη, υπενθυμίζει ότι η αποζημίωση για την απαλλοτρίωση καταβλήθηκε στους προσφεύγοντες, προσαυξημένη κατά τους τόκους, και εκτιμά ως εκ τούτου ότι το ποσό που αξιώνουν οι προσφεύγοντες προς τούτο είναι υπερβολικό. Προσθέτει ότι εν προκειμένω δεν επρόκειτο για άρνηση του δήμου να καταβάλει την αποζημίωση της απαλλοτρίωσης, αλλά για παράλειψη οφειλόμενη σε παραδρομή εκ μέρους του.

60. Το Δικαστήριο δεν διακρίνει αιτιώδη σύνδεσμο μεταξύ της διαπιστωθείσας παραβίασης και της επικαλούμενης υλικής ζημίας και απορρίπτει το σχετικό αίτημα. Εκτιμά εξάλλου ότι οι προσφεύγοντες υπέστησαν ηθική βλάβη εξαιτίας ειδικότερα της παραβίασης των δικαιωμάτων που διασφαλίζονται από τα άρθρα 6 § 1 και 13 της Σύμβασης και ότι η βλάβη αυτή δεν μπορεί να αποζημιωθεί επαρκώς από την διαπίστωση μιας παραβίασης. Αποφαινόμενο σύμφωνα με την αρχή της επιείκειας και λαμβάνοντας υπόψη όλες τις ιδιαίτερες συνθήκες της παρούσας υπόθεσης, το Δικαστήριο επιδικάζει σε έκαστο από τους προσφεύγοντες 5.500 EUR για την ηθική βλάβη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται από τους ενδιαφερόμενους ως φόρος επί του ποσού αυτού.

Β. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

*Μεταφραστική Υπηρεσία Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα
SERVICE DES TRADUCTIONS DU MINISTERE DES AFFAIRES
ETRANGERES DE LA REPUBLIQUE HELLENIQUE, ATHENES
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS,
TRANSLATION SERVICE, ATHENS*

61. Οι προσφεύγοντες δεν προέβαλαν κάποιο αίτημα για έξοδα και δικαστική δαπάνη. Το Δικαστήριο δεν τους επιδικάζει συνεπώς κάποιο ποσό για την αιτία αυτή.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

62. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να ευθυγραμμίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας με το επιτόκιο της οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή,
2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης,
3. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης,
4. *Αποφαίνεται* ότι δεν συντρέχει λόγος εξέτασης της αιτίας που έλκεται από το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου αριθ. 1,
5. *Αποφαίνεται*, ομόφωνα,
 - (α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει, εντός τριών μηνών, 5.500 EUR (πέντε χιλιάδες πεντακόσια ευρώ) σε έκαστο από τους προσφεύγοντες για την ηθική βλάβη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται για τον φόρο επί του ποσού αυτού,
 - (β) ότι από την λήξη της πιο πάνω προθεσμίας και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα προσαυξηθούν με έναν απλό τόκο με επιτόκιο ίσο προς εκείνο της οριακής χρηματοδότησης της

Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένο κατά τρεις
εκατοστιαίες μονάδες.

6. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στα γαλλικά και στην συνέχεια κοινοποιήθηκε
εγγράφως στις 19 Δεκεμβρίου 2019, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 77 §§ 2
και 3 του κανονισμού του Δικαστηρίου.

(υπογραφή)

Renata Degener

Αναπληρώτρια Γραμματέας

(υπογραφή)

Armen Harutyunyan

Πρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Νικόλαος ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, γεννηθείς το 1935, κάτοικος
Ξάνθης
2. Γεώργιος ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, γεννηθείς το 1941, κάτοικος
Pallos Hills, Illinois
3. Ιωάννης ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, γεννηθείς το 1933, κάτοικος
Λάρισας
4. Παναγιώτης ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, γεννηθείς το 1941, κάτοικος
Western Springs, Illinois
5. Αργυρώ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, γεννηθείσα το 1931, κάτοικος
Burbank, Illinois
6. Γλυκερία ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, γεννηθείσα το 1946, κάτοικος
Καλαμάτας
7. Βασιλική ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, γεννηθείσα το 1944, κάτοικος
Kenton Oak Forrest, Illinois

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου
εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 6 Φεβρουαρίου 2020

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος

Μεταφραστική Υπηρεσία Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα
SERVICE DES TRADUCTIONS DU MINISTERE DES AFFAIRES
ETRANGERES DE LA REPUBLIQUE HELLENIQUE, ATHENES
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS,
TRANSLATION SERVICE, ATHENS